

agið, sum verður 1. desember, og vóru tey øll tikin til vara, vónandi koma eisini fleiri innan 1. desember.

Til sóknarformenn-
Innar. Teirsóknarformenn, sum enn ikki hava sent inn til felagsskrivarans roknskap og pening fyrri árið 1928 eru hervið biðnir at gera tað sum snarast og sjálvsagt innan 31. desember, tí ikki er møgulegt at gera upp peningaástand og limatal felagsins til fullnar, uttan sóknarroknskaparnir eru innkomnir.

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Thorshavns „Havn“.

Nu er det snart flere Aar siden at det »store« Arbejde: Kaj- og Molebygning ved Thorshavn begyndte. Starten var jo »smuk« paa sin Manér, set fra saadanne Arbejdsgivers Standpunkt, der vædsætter Betimeligheden af altid at være i Kollision og Klammeri med Fagforeningerne.

Fibiger & Willefrance ved Selskabets Repræsentant Ingeniør Beckgaard kom allerede ved Starten i Kollision med den henværende Fagforening. Vi skal ikke gaa i Detailler i denne Sag, men dog omtale, hvad der skete netop paa Grundlag af denne Kollision: De henværende Arbejdsgivere greb det bejlelige Øjeblik og opsagde Overenskomsten med Fagforeningen. Efter nogen Tids Forhandling saa Arbejderne sig nødsagede til at gaa med til en Lønnesættelse af 20% saaledes at Daglønnen blev hele 2 Kr. mindre end den var, da Entreprenørfirmaet Fibiger & Willefrance kom til Thorshavn. Det var den første »store Fordel« Thorshavns Arbejdere opnaaede, da Mole- og Kajbygningen begyndte.

De 2 Kr., som man den Gang kneb af Arbejdernes Dagløn, har selvfølgelig været anvendte til andre Samfundsgoder end Føde og Klæde til Arbejderne, det er der ingen Tvivl om. Og var Molearbejdet ikke begyndt, ja saa havde der heller ikke været noget »Kalse« i det i »Havnens« Anledning oprettede V. B. V., men dette mørke Blad, eller de mange mørke

Blade i Havnbygningens Historie, skal vi lade ligge. (Der var Arbejderne aldrig inviteret med, nej det var kun »Honoratiorene« med Kors og Stjerne).

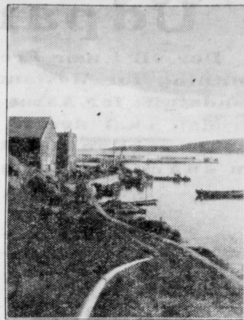
Saa tænker vi ikke mere paa denne mørke Tid, udover at der ofte skiftedes Arbejdsformænd paa Arbejdspladsen og ingen af dem var syvne af Arbejderne, da de gik, snarere det modsatte. En Arbejder med stor Familie fandt sin Død under en nedstyrtet Sten. En anden Arbejder havde været at formode at det var den der-værende Formand, der var Skyld i det skete. Denne Arbejder fik sin Afsked i Øjeblikket og maatte ikke komme mere i Arbejde. Det var alt, han opnaaede.

Og nu er de heldigvis borte alle sammen, der derigennem Arbejdet den Gang, og det Arbejde, de har leveret, samt deres Arbejds metode, deres Behandling af Arbejderne og deres Stilling til Fagforeningen vil længe være i Erindring indenfor thorshavnske Arbejderkredse.

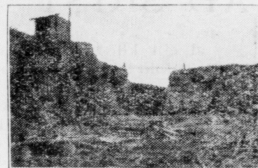
Efter et Aars Pause begyndes igen at arbejde paa »Havnens«. Man havde næsten ikke ventet, at det naaede saa langt, for efter at der havde fundet Byrådsvalg Sted, skete der Personskifte i Byrådet, og disse »nye« Mænd var saa rørende uenige. Den ene vilde det og den anden det, og Resultatet blev, at Havnens ved Thorshavn ikke skulde blive det, som Hensigten var, til Nytte og Gavn for Byen, men det modsatte. De forskellige store Mænd i det vise Raad, der forresten havde sit Virkefelt andre Steder end akkurat hvor Havnbygningen foregik, var ikke med til at gennemføre det, der som foran nævnt var Hensigten. De maa saa vel sagtens have haft sin Hensigt, det er der ingen Tvivl om.

Ministeriet Madsen-Mygdal kommer de betrængte Byrådsmedlemmer til Hjælp med sin Nedskaeringssabel, og der hugges nogle Tusind af Tilskudet til Korekajen, saa den heller ikke kunde udføres, saaledes som projekteret. Og sikken et Held haade for Statskassen, der sparede nogle Tusind Kroner, der saa kan anvendes til Guld- og Sølvknapper eller andre Samfundsnyttige Genstande, som for Byrådet, der slap fri for at reagere.

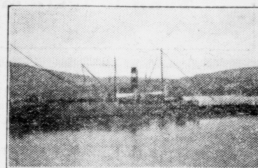
Derfor kunde denne Korekaj lægges saaledes, at det maaske var umuligt at lægge Skibe langs Korekajen, og det var jo »dejlige«. Saadan en Korekaj, med »Buer og Skær over hele Liniens«, er vist saare sjælden.

Der arbejdes Dag ud og Dag ind paa at faa hele Kaj- og Vejarbejdet udført saaledes, som »man« er bleven »enige« om.

Gennemsprængningen af Skansevejen er færdig, og Sandsugerer fylder »Mogens Havns« op med Sand. Jo, der arbejdes, det er der ikke noget at tage Fejl af.

Ogsaa da dette Arbejde ventedes at komme i Gang, var Arbejdsgiverne paa Færde med at søge at faa reddet noget af Arbejdslønnen, og ogsaa denne Gang gled Arbejderne 20% ned i Løn — og Arbejderne har paa den Maade høstet den »Fordel« af »Havnens« i Thorshavn, at de har mistet en Trediedel af deres Løn for saadant anstrængende Arbejde, da der her lønnes efter mindste Kontakt.

Hvæssingar.

Leygardagin bleiv ein flokkur av hvesvingum rikin inn i Sundalagið. Við Kvalvik var flokkurinn »hildin« til, og eydnaðist tað at drepa o. u. 250 av teimum.

Fiskemarkedet.

(Telegram til Amtet).

30.—10.
Barcelona: Beholdning af alle Klipfiskesorter 500. Ingen Tilførsel. Priser uforandret.

31.—10.
Genova: Markedet livligt. Forbrug tilfredsstillende. Priser uforandret. Tilførsel fra Island 804 Tons, fra England 41 Tons, fra Frankrig 18 Tons.

1.—11.
Lissabon: Tilførsel (Tons) af portugisisk Klipfisk 198, norsk 111, islandsk 82, skotsk 22. Beholdninger: Norsk 312, portugisisk 198, islandsk 90, fransk Lavée 60, skotsk 20. Priser uforandret. Markedet livligt.

Tversoyri.

Hvor Søfolk skubbes.

Hr. Redaktør!

De bedes venligst optage følgende Hændelse i deres ærede Blad:

22. i sidste Maaned laa »Tjalder« ved Kajen paa Tveraa om Aftenen, og da Vejret var godt, gik vi undertegnede, som Søfolk plejer at gøre, i Land.

Ved 12—12½ Tiden om Natten var vi paa Vej til Skibet igen for ombordgaaende, men kom tilfældigvis til at træffe et Par af vore Bekendte, som vi gav os i Tale med — det bør tilføjes, at den aldeles ikke var højroret eller paa nogen Maade forstyrrende efter vor Formening.

Mens vi stod der, anede vi ikke noget, for end selve Politibetjenten nær havde skubbet os i Grøften, der var ved Siden af Vejen; hvis vi ikke var pure ædre, vilde Resultatet være, at man laa i Snavset, da foranævnte Skub kom ganske uforventet og brutalt.

Naturligvis blev der ikke af os, som dannede Mennesker, gjort noget Vrovl; men vi spadserede roligt om Bord. Dog havde vi Anledning til at standse endnu engang, da Betjenten passerede en Flok paa 7—8 Mand, for at se, om han behandlede dem paa samme Maade som os. Ak Nej, det det gjorde han ikke, men drejede pænt forbi. Vi mistede nu en stor Del af den Respekt, han havde prøvet at indgyde os.

Efter at være kommet om Bord, blev der naturligvis tænkt, at man næsten maatte udruste sig med Færdselsreglement for Tveraa i Fremtiden, ellers kan man jo ikke hitte ud af det hele, for saaledes bliver man ikke behandlet hverken i Udlandet eller andre Steder paa Færterne.

C. og E.

Lýsingar

Meðan eg eri burtur-staddur, rekir harri cand. jur. Tórstein Petersen mínar sakir og mál.
J. H. O. DJURHUUS,
jvfrættissakforari.

Bilig saft.

i Ydunar bryggjari uppi á Reyni verður seld frálíka góð og bílig frugtasaft til ein og hvønn fyrri 1 kr. heil flaska, tá ein hevur flösku við.

Husholdningsskolen.

3 Md. Kursus beg. Jan. Indmeldelser helst inden 19. ds.

SKANDINAVIEN
AMERIKA
LINIE

Eneste direkte Ruter

fra København til Amerika og Kanada.

Regelmæssig Afgang fra København og Oslo flere Gange om Maanedne.

Ingen Passivering til Kanada.

Alle Oplysninger om Forholdene, Rejsen, hvorledes Nyankommende hjælpes til Arbejde etc. faas ved at skrive efter vore illustrerede Haandbøger, der gratis sendes overalt.

Ved Ankomsten til Halifax og Winnipeg vil Liniens egne Repræsentanter være til Stede for at modtage Passagererne og være dem behjælpelige.

Skriv til Agenten:
H. C. Müller, Thorshavn, eller
Passager-Afdelingen,
Kongens Nytorv 8, København K.

BROT ÚR SÖGU JAVNAÐARMANNA

20

presta- og aðalsvaldinum sum í Fraklandi. Í Onglandi var parlamentíð hin fasti meglarin og javnarinn, har komu allar röðdir til orða, sjálfvott um arbeiðarinn ikki beinvegis hevdí sæti á tingi, og uttanfyri parlamentíð var hitt fríða orðaskifti ongantíð skert í Onglandi eins og á meginlandinum.

Arbeiðararørslan í Onglandi var ópolitísk og royndi bert gjøgnum stovnan av arbeiðsmannafeløgum (fagforeiningum) at vinna fram á mál. Víst gjördu hungur og neyð eisini arbeiðaraflokkarnar har mangar ferðir so ólátadar, at teir fóru fram í uppreistum og voldsgerðum, brutu sundur maskinur og gjördu drápsátök móti arbeiðsgevarunum; men tílíkar uppreistir høvdu ikki nakað umvegis politískt endamál, sum t. d. í Fraklandi. Hóast arbeiðarafeløg eina tíð vóru forboðin við lóg í Onglandi treivst felagsskapurin tó í loyndum.

Í 1810, tá prentararnir við blaðið »Times« í London stovnaðu felag og við »streik« ætlaðu at vinna sær betri kor, vóru teir dømdir til fongsl frá 1—2 ár. Dómarin helt aftaná dómsingið fylgjandi talu til teirra: »Fangar! tit eru nú sekaðir í at hava stovnað illa sinnaðan felagsskap við tí endamáli at skaða teir innastu lívstægrur hjá tykkara arbeiðsgevarum, sum geva tykkum breyðið, tit hava viljað ónáðað teir í teirra forræting, ja, um tað var møgulegt roynt at lagt teir oyðnar. Tá tílík brotsverk ofta xera gjörd av fólki í tykkara flokki, sum hava til endamáls at óndða tykkara verksmiðjubarar, teir tit av takksemi og til egna besta áttu at hjálpt og styðjað, so krevur lógin, at tit til ávarandi dømi fyrri aðrar fáa stranga refsing eins og allir, sum verða sekaðir í tílíkum

frekum og vedurstygguðilugum atburði móti rætti og lóg striðandi samansvörjingum.

Í árunum frá 1830—40 virkaði Robert Owen, føddur 1771 í Wales, ómetuliga nógv fyrri javnaðarstevnuini millum arbeiðarar í Onglandi. Endamál hansara var gjøgnum upplýsning at gera arbeiðararnar búna til sjálvar at taka alt útbýti av arbeiðinum harvið, at arbeiðsmannafeløgini vóru umskapaði til vinnufeløg, sum tóku arbeiðsleiðsluna í sínar hendur; men tað eydnaðist honum ikki. Í lag kom tó ein samskipan av teim mongum arbeiðarafeløgum í hini stóru Traders Union, sum fekk ein so harðan mótbúð frá arbeiðsgevarunum; men teir kendu nú ikki longur náa felagsskapinum gjøgnum dómsrættin, tí í 1824 var komin ein lóg, sum loyvi felagsskapinum fríari resur. Í 1834 kom helta stóra landsumfatandi arbeiðarafelag til starvs; men vegna óvleysa organisatión, vegna undarligar og serar seramoníur innanfelags við dýrum lyftum og eiðsvörjingum millum sjónrælmírnar og við innlimin í felagð kom tað undir dóm hvarvið fleiri arbeiðarar vóru landsforvístr.

Fyrst í 1866 kom kravið um politiskan væl-rætt fram í enskum arbeiðarorganisatiónum. Tað var Trade Union í London, sum legði fyrri við sterkari agitátión fyrri einari nýggjari vallóg. Hon var framd í 1868 og stórir partar av teim faglarðu arbeiðarunum í býnum finga tá væl-rætt.

Javnaðarørslan í Onglandi var, sum tað framgongur av hesum fáu frágreiðandi orðum ein rein og óblanda arbeiðararørsla, leys frá øllum borgarpolitikki; men heldur ikki stevnandi móti nókrum politiskum máli fyrri arbeiðaranna fyrr

21

enn í síðsta helvt av nítiandi og byrjan av tíúundu öld.

Á meginlandinum var javnaðarørslan í upp-runa sínum flokt inn í eitt net av borgarligum politiskum renkum, sum hon mátti arbeiða seg leysan út úr og síðan finna sína egnu politisku stevnu, áður enn hon kundi vinna fram. Tað hoyrir niðiríni til, at javnaðarørslurnar í teim ymíssu londunum renna saman í eina politiska felagsjavnaðarstevnu við sínum egna endamáli sum við verða leys frá øllum borgarligum, kirkju-ligum og kongaligum politiskum renkuspæli.

Í Fraklandi var í árunum frammanundan 1848 skrivu- og talufrælsi í standandi vande. Septembirlógirnar av 1835 tröngdu nógv um frælsi til at stovna feløg og málbuðu til eitt vist mark eisini pressuna. Tann afturhaldsstjórn, sum sæt við ræði undir hinum somevnda »borgarkonginum« Ludvig Philip tröngdi alt meira og meira um hin almanna væl-rættin. Hesum skerjingum av teim heilaga mannarettindum, ið fram vóru sett í 1789, vildi hin franski borgarin ikki finna seg í, og arbeiðaraflokkurin var nú komin so vítt, at hann sá sína bestu bjarging í einum allmennum væl-rætti. Skaldini: Victor Hugo og Lamartines høvdu eld-hugað fólkið fyrri frælsishugsjónunum.

George Sands og Balzac skaldsögur høvdu speglað fyrri fólksins eygum eina týðuliga og sanna mynd av tí ótoluliga, hjartalaysa harðræði og ríkmannaræði, sum stýrði samfelaginum beint fyrri bakka. Stutt og greitt hin franska tjóðin stóð í 1848 á sprangi móti landastjórnini, Ludvig Philip og ráðharri hans afturhaldskroppurin Guizot, men hesir menn tóktust einki at ána og einki at vilja

22